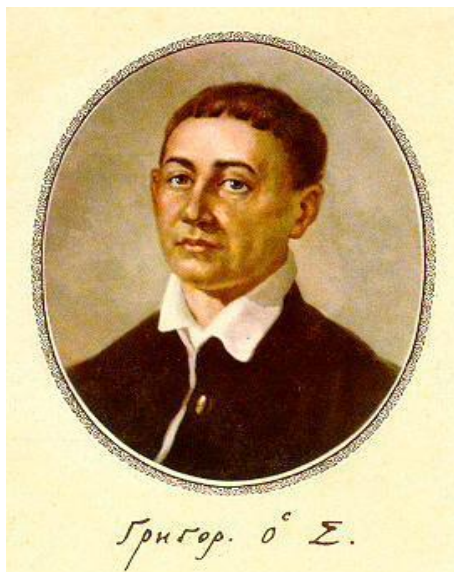

Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Історико-філологічний факультет
Кафедра української та зарубіжної літератур

**Літературна творчість Григорія Сковороди й сучасність
(до 300-річчя від дня народження)**

Збірник наукових статей

Одеса
2022

УДК 821.161.2.09

Рекомендовано до друку Вченою радою Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського (протокол № 4 від 27 жовтня 2022 року)

Редакційна колегія

Бандура Т. Й., кандидат філологічних наук, доцент – відповідальний редактор

Авксентьєва Г. А., кандидат філологічних наук, доцент – відповідальний редактор

Боева Е. В., кандидат філологічних наук, доцент – відповідальний редактор

Рецензенти

Шевченко Т. М. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури та компаративістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Коваленко О. А. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та іноземної мов Одеського державного аграрного університету

Літературна творчість Григорія Сковороди й сучасність (до 300-річчя від дня народження) : збірн. наук. статей. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 218 с.

© Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2022

1. Бахтин М.М. *Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике. Эстетика словесного творчества.* Москва : Искусство, 1976. 290 с.
2. Бахтин М.М. *Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике. Литературно-критические статьи.* Москва : Искусство, 1986. С. 234-407.
3. Журавська О. В. Дихотомія «Реального» й «Ірреального» хронотопу як категоріальна жанрова ознака українського химерного роману 2-ї половини ХХ ст.: дисертація. Київ : 2018. 218 с.
4. Земляк В. С. *Лебедина згряя. Зелені Млини.* Київ : Рад. письменник, 1977. 624 с.
5. Романтична домінанта образу дороги в діалогії Василя Земляка «Лебедина згряя» та «Зелені млини». *Література:* URL: https://revolution.allbest.ru/literature/00804552_0.html (дата звернення: 01.11.2022).
6. Коркішко В. О. Часопростір як формотворча категорія художнього тексту. *Актуальні проблеми слов'янської філології.* 2010. Вип. № 23. С. 388-395.
7. Пелешенко Н. І. Мальва Кожушна: Велика Розпусниця, Прощена Грішниця, Богоматір... Видавничий дім «Києво-Могилянська академія»: *Слово, яке тебе обирає: Зб. на пошану професора Володимира Моренця. До 60-річчя від дня народження.* 2013. С. 230-244.

УДК: 94-029:32(477)''2019/2022''(045)

Інна Мисенко,
магістрантка
історико-філологічного факультету
Університету Ушинського
Науковий керівник – канд. іст. наук, доц.
В. М. Чумак

ГОЛОКОСТ У ПОЛІТИЦІ ПАМ'ЯТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ (2019-2022 р.р.)

Постановка проблеми. Розв'язана російською федерацією війна проти України, мета і мотиви якої мають всі ознаки геноциду й спрямовані на знищення української держави і народу, ведеться не лише на полі бою, але й на полі «війни пам'ятей». Необхідність відсічі ворогу на «історичному фронті», згуртування української політичної нації, забезпечення підтримки цивілізованого світу, прискорення інтеграції України в ЄС і НАТО актуалізують проблему формування пам'яті про Голокост як невід'ємну складову національної пам'яті України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження концепту історичної пам'яті є відносно новим напрямом у вітчизняній соціогуманітаристиці, але вже має свою історію. Політика пам'яті президентів України у 1991-2018 рр. ґрунтовно досліджена у роботах О. Гриценка, Я. Грицака, В. Кравченка [10; 8; 14]. Різноманітні аспекти формування, збереження, вшанування пам'яті про Голокост аналізуються у працях А. Подольського, М. Гона, Я. Грицака, В. Гриневича [16; 17; 3; 4; 7; 9; 6]. Формування пам'яті про Голокост в освітній системі України, складне і болісне питання про покаяння у контексті непростих українсько-єврейських відносин розглядаються у працях І. Щупака [22; 23].

Водночас на сьогодні відсутні дослідження про політику пам'яті щодо Голокосту в Україні за період каденції президента В. Зеленського.

Метою статті є проаналізувати й узагальнити трансформації соціальних практик офіційної політики пам'яті про Голокост і діяльність недержавних пам'ятевих агентів з вшанування пам'яті жертв Голокосту у сучасній Україні (2019 -2022 рр.).

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки серед дослідників відсутній консенсус щодо тих чи інших термінів, зазначу сутність їх тлумачення у статті.

Політика пам'яті – це сукупність соціальних практик, спрямованих на вшанування образів минулого, що конструюються на потребу сучасності.

Попри певні відмінності, з метою уникнення повторень поняття «історична політика», «меморіальна політика», «політика пам'яті» використовуємо як синоніми. Основними напрямками меморіальної політики є комеморації, маркування символічного простору і шкільне підручникотворення.

Формування офіційної (державної) політики пам'яті є функцією держави; суб'єктами (агентами пам'яті) – органи державної влади, місцевого самоврядування, Український інститут національної пам'яті, академічні інституції історичного профілю, медіа. За традицією політичної культури в Україні визначальна роль у виборі пріоритетів пам'ятевої політики належить президенту.

До вибору того чи іншого способу проектування минулого залучені неурядові громадські організації. В царині пам'яті про Голокост найбільш активно діють Асоціація єврейських організацій в Україні (ВААД), голова Йосип Зісельс; Український центр вивчення історії Голокосту (УЦВІГ), голова Анатолій Подольський; Український інститут вивчення Голокосту «Ткума» у Дніпрі, голова Ігор Щупак; Єврейська конфедерація України, голова Борис Ложкін.

Пріоритети історичної політики президента Зеленського щодо Голокосту формувалися спадщиною його попередників, що обрали національно-державницьку модель пам'яті (Л. Кравчук, В. Ющенко, П. Порошенко), євроінтеграційними амбіціями, і головне – викликами, що постали перед Україною у зв'язку з російсько-українською війною. Не останню роль відіграла і особиста причетність президента до Голокосту. У промові під час зустрічі з лідерами єврейських організацій США у Меморіальному музеї Голокосту у Вашингтоні 1 вересня 2021 року, він розповів «історію однієї родини – чотирьох братів, трьох з яких разом з їх сім'ями розстріляли німецькі окупанти в Україні. А четвертий брат був на

фронті й пройшов усю Другу світову, зробивши свій внесок у перемогу над нацизмом. У нього народився син. Через 31 рік у нього народився онук. Через 40 років його онук став Президентом України. І зараз він стоїть перед вами» [2].

Дослідники вважають правомірним твердження про цілеспрямоване формування пам'яті про Голокост в українському суспільстві після здобуття незалежності. Була створена правова основа, визначені календар пам'ятних дат, канон коммеморативних практик їх вшанування. Водночас, офіційна меморіальна політика була непослідовною, обмеженою переважно пасивним сприянням пам'яті про жертв геноциду [4, с. 97].

Як свідчить аналіз публічних виступів і заяв В. Зеленського, впродовж перших трьох років його президентської каденції пріоритетними у політиці пам'яті були теми Праведників народів світу і Голодомору в Україні.

У лютому 2021 року Верховна Рада України своєю постановою «Про вшанування пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни» установила в Україні День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни, який має відзначатися щороку 14 травня. У травні цього ж року Зеленський своїм указом заснував довічні державні стипендії для громадян України, які рятували євреїв на території України під час Голокосту у роки Другої світової війни, а Постановою Кабінет Міністрів України від 8 вересня № 935 було затверджено «Порядок виплати довічних державних стипендій громадянам України, які рятували євреїв на території України під час Голокосту у роки Другої світової війни та удостоєні Ізраїльським інститутом катастрофи і героїзму національного меморіалу Катастрофи (Голокосту) і Героїзму «Яд ва-Шем» звання Праведника народів світу або Єврейською Радою України – звання Праведника України чи Праведника Бабиного Яру».

Станом на 1 січня 2021 року були відомі імена 2673 Праведників народів світу з України (4 місце серед країн, в яких встановлено факти порятунку). З метою зосередження на одному електронному ресурсі

біографічних довідок, фото, документів, відео про українців-рятівників Національним музеєм історії України у Другій світовій війні, Українським інститутом вивчення Голокосту «Ткума» та Українським інститутом національної пам'яті упродовж чотирьох років реалізується проєкт «Українці-рятівники. Марафон історій».

Під час офіційних візитів до Ізраїлю, спілкування з прем'єр-міністрами Ізраїлю на церемоніях вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру, в інтерв'ю ізраїльським медіа президент Зеленський наполегливо домагався визнання Ізраїлем Голодомору актом геноциду українського народу, порівнюючи його з Голокостом. Але відповіді на питання ізраїльського журналіста Шимона Брімона «Єврейська пам'ять, українська пам'ять: як віднайти точки перетинання «паралельних всесвітів» Голокосту і Голодомору?» досі не знайдено [6].

Після повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, варварських бомбардувань мирних міст і сіл, обстрілів меморіалів жертвам Голокосту у Бабиному Ярі у Києві, Дробицькому Ярі у Харкові, в Умані у промові в кнесеті Ізраїлю 20 березня 2022 року Зеленський провів паралель між нацистською політикою знищення євреїв у роки Другої світової війни і такою ж геноцидною політикою російських загарбників в Україні. Завершив свою промову словами: «Можна довго запитувати, чому ми не можемо отримати від вас зброю. Або чому Ізраїль не запровадив потужні санкції проти Росії, чому не тисне на бізнес. Але відповідь все одно обирати вам, шановні брати і сестри. І вам з цією відповіддю потім жити, народе Ізраїлю»[19].

Прем'єр-міністр Ізраїлю Нафталі Беннет визнав жахи «катастрофічної» війни, висловив співчуття українцям, наголосив на гуманітарній допомозі Ізраїлю Україні, але не погодився з таким порівнянням, тому що, на його думку, Голокост ні з чим незрівнянна трагедія в історії людства, спрямована на систематичне знищення народу, у тому числі в газових камерах.

Позиція Ізраїлю щодо російсько-української війни викликала осуд євреїв, що проживають в Україні. У своєму зверненні до уряду і громадськості Ізраїлю вони нагадали, що євреї є органічною частиною українського народу і вони теж страждають від бойових дій на території України. Виконавчий співпрезидент Асоціації єврейських організацій та громад України Йосип Зісельс від імені євреїв України назвав позицію, яку зайняв уряд Ізраїлю стосовно подій російсько-української війни, «пасивною позицією псевдонейтралітету». А логіку, яка призвела до таких дій – «аморальною та невиправданою» [20].

Щодо комеморацій, тобто ритуальних практик вшанування пам'яті – це виступи, участь у молебнах і панахидах, урочисті зібрання, церемонії покладання квітів, проведення наукових конференцій, вечорів пам'яті, успадкованих ще з радянських часів, суттєвих змін за каденції президента Зеленського не сталося. Наймасштабніші пам'ятні заходи відбулися з нагоди відзначення 80-х роковин трагедії Бабиного Яру 29-30 вересня 2021 року. Вони розпочалися з символічного запалення вогню вищими посадовими особами держави й почесними гостями – президентом Ізраїлю Іцхаком Герцогом, президентом Німеччини Франком-Вальтером Штайнмаєром, президентом Світового Конгресу Українців (СКУ) Павлом Гродом. Потім відбулася молитва за жертв Бабиного Яру. Упродовж двох пам'ятних днів відвідувачі могли ознайомитися матеріалами, розміщеними на інформаційно-навігаційних стендах івритом, українською, англійською мовами, виставкою «Бабин Яр: пам'ять історії», взяти символічні камінці і лампадки, щоб покласти до меморіальних місць тощо.

Український інститут національної пам'яті підготував «Інформаційні матеріали до Дня пам'яті трагедії Бабиного Яру», що містили історичну довідку, ключові повідомлення, в додатках сюжет про Праведників світу, перелік тематичних фільмів, матеріалів УІНП щодо збереження пам'яті про Бабин Яр, популярних і наукових видань та інтернет-публікацій, присвячених Бабиному Яру і пам'яті про нього [13]. У рамках меморіальних

заходів відбулася міжнародна наукова конференція «Пам'ять Бабиного Яру і Голокосту: наукові та суспільно-політичні виміри (до 80-х роковин початку розстрілів у Бабиному Яру)» за участі провідних науковців України і Німеччини.

Маркування символічного простору, тобто виявлення, збереження і вшанування місць пам'яті, є одним із основних інструментів конструювання пам'яті про минуле. Ставлення до створення меморіалів, пам'ятників, пам'ятних знаків, музеїв є маркером пріоритетів офіційної пам'ятевої політики, і, відповідно, її ефективності.

Публікація у 2007 році книги професора європейської історії в американському університеті Браун Омера Бартова з символічною назвою «Забуті» про вкрай занедбаний стан єврейської спадщини в сучасній Галичині (в українському перекладі книга вийшла у 2010 році [1]), викликала палку дискусію в академічному середовищі [12] й привернула увагу суспільства до проблеми збереження місць пам'яті в Україні.

Станом на 1 січні 2021 року в Україні виявлено щонайменше дві тисячі місць масових розстрілів євреїв у роки Другої світової війни і ще сотні місць пам'яті про Голокост, але частина з них, за визнанням голови УІНП Антона Дробовича, знаходяться в незадовільному стані [21]. Зокрема, до сьогодні відсутня комплексна меморіалізація найбільш знакового для пам'яті про Голокост в Україні місця – Бабиного Яру. Перший пам'ятник, який вшановує пам'ять єврейських жертв, менора, був відкритий ще 29 вересня 1991 року. Але надалі тема Бабиного Яру в офіційному дискурсі відійшла на другий план, і наразі на території Бабиного Яру є понад 30 пам'ятників і пам'ятних знаків, не поєднаних в спільний меморіальний простір.

Більше того, немає консенсусу між владою і громадянським суспільством щодо проєктів створення меморіального комплексу. Один із них – «російський» приватний проєкт Меморіальний центр Голокосту Бабин Яр (МЦГБЯ), заснований з ініціативи і коштом російських мільярдерів Павла Фукса, Михайла Фрідмана і Германа Хана, художній керівник Ілля

Хржановський. Інший проєкт, «український», підготовлений за дорученням Кабінету Міністрів України колективом істориків НАН України.

Президент підтримав проєкт МЦГБЯ, попри багаточисленні протести і попередження про можливі наслідки цього рішення для держави вчених, громадськості [11; 16; 17]. Категорично підтримав концепцію, розроблену Національною академією наук голова УІНП Антон Дробович, однак зауважив, що державним цей проєкт стане лише тоді, коли держава його акцептує, тобто зобов'яжеться фінансувати, бо «поки що держава ходить в гості до Меморіального центру» [11]. У цьому влада успадкувала сумну традицію попередників, яким завжди не вистачало коштів на фінансування об'єктів національно-культурної спадщини.

Натомість більш активно й плідно опікуються місцями пам'яті жертв Голокосту і Пораймосу єврейські громадські організації. Це і участь у реалізації міжнародних проєктів «Захистимо пам'ять», «Один камінь – одне життя», всеукраїнському проєкті зі встановлення табличок на будівлях, які є єврейською історичною спадщиною, різноманітних освітніх проєктах. Ще один проєкт «Праведники мого міста» було започатковано у 2018 році за ініціативи президента Єврейської конфедерації України Бориса Ложкіна. Він передбачав перейменування або найменування вулиць міст і сіл, де жив цей Праведник, на його честь. Станом на вересень 2020 року в Україні на честь Праведників світу перейменовано 22 вулиці (найбільше у Дніпрі – 15) і один сквер [18].

Всі ці проєкти фінансуються міжнародними організаціями, благодійниками і єврейською громадою України. Так само, як і музеї: музей «Пам'ять єврейського народу та Голокосту в Україні» у Дніпрі, музей Голокосту в Одесі, Харківський музей Голокосту та історії євреїв, Чернівецький музей історії та культури євреїв.

Найпослідовніше історична пам'ять про Голокост формується в освітній сфері. Тема Катастрофи вивчається у загальноосвітній школі, у навчальних закладах неформальної освіти, також в окремих вищих

навчальних закладах. Налагоджена творча співпраця міністерства освіти і науки України й єврейських громадських організацій. Оскільки за час каденції президента Зеленського ще не відбулося планового оновлення змісту підручників, проаналізувати можливі зміни у підходах до вивчення проблеми Голокосту не було змоги.

Висновки. Аналіз трансформацій історичної політики у перші три роки президентської каденції Володимира Зеленського свідчить про правомірність твердження голови УІНП Антона Дробовича щодо постановня в Україні нової культури пам'яті про Голокост, важливими ознаками якої є відновлення імен жертв Голокосту, а також імен людей, причетних до вбивств євреїв, «оживлення» місць пам'яті [21].

Водночас для того, щоб Голокост став частиною української національної історії і ідентичності української політичної нації, потрібні більш активні зусилля влади, адже саме держава є «замовником» офіційної політики пам'яті і має ресурси для її реалізації. Також важливо не лише визнання причетності окремих українців до геноциду євреїв, але й усвідомлення владою і суспільством необхідності покаяння за формулою «вибачаємо і просимо вибачення». Як це зробили канцлер Німеччини Віллі Брандт, який у 1970 році став на коліна перед пам'ятником жертвам Варшавського гетто, президенти України Леонід Кравчук і Петро Порошенко.

Література

1. Бартов Омер. Стерті: зникаючі сліди євреїв Галичини в сучасній Україні / пер. з англ. С. Коломійця. Київ : Зовнішторгвидав України, 2010. 300 с.
2. Володимир Зеленський у США виступив з промовою у Музеї Голокосту. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/09/01/volodymyra-zelenskogo-vystupaye-z-ssha-z-promovoyu-v-muzeyi-golokostu/>
3. Гон М. Голодомор, Голокост, Пораймос у політиці пам'яті України. *Панорама політологічних студій*. 2014. Випуск 14. С. 171-182.

4. Гон М. Пам'ять про Голокост в українській історичній науці та освіті: суб'єкти формування та функціонування в Україні. *Сучасні дискусії про Другу світову війну: Збірник наукових статей та виступів українських та зарубіжних істориків*. Львів : ЗУКЦ, 2012. С. 95 – 100.
5. Гриневич В. Бабин Яр в офіційній політиці пам'яті сучасної України. URL:<https://uamoderna.com/blogy/vladislav-grinevich/babyn-yar-current-memory-policy>
6. Гриневич Л. Чи визнає Ізраїль Голодомор геноцидом, як Україна визнала Голокост? І чи підтримає у теперішній безпековій кризі? URL:<https://www.radiosvoboda.org/a/izrayil-ukrayina-rosiya-holokost-holodomor/31694866.html>
7. Грицак Я. Голокост і Голодомор: виклики колективній пам'яті. *Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад*. Есеї. Київ : Критика, 2011. С. 251 – 260.
8. Грицак Я. Історія і пам'ять: Амнезія, Амбівалентність, Активізація. *Україна: процеси націотворення / Упор. Андреас Каппелер; пер. з нім*. Київ : К.І.С., 2011. С. 365 – 380.
9. Грицак Я. Незрозумілий Голокост. *Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад*. Есеї. Київ : Критика, 2011. С. 219 – 231.
10. Гриценко О. Президенти і пам'ять. Політика пам'яті президентів України (1991 – 2014): підґрунтя, послання, реалізація, результати. Київ : К.І.С., 2017. 1136 с.
11. Дробович А. Нові об'єкти у Бабиному Яру – це насильство над історичним простором. URL: <https://glavcom.ua/country/culture/anton-drobovich-novi-objekti-u-babinomu-yaru-ce-spravzhnya-svavolya-nasilstvo-nad-simvolichnim-prostorom-794412.html>
12. Єврейська спадщина в Україні та репрезентації Голокосту: обговорення книжки Омера Бартова «Забуті». *Україна модерна / Пам'ять як поле змагань*. 2009. № 4 (15). С. 273 – 349.

13. Інформаційні матеріали Українського інституту національної пам'яті до Дня пам'яті трагедії Бабиного Яру. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/bibliotekaryam/informaciyni-materialy-ukrayinskogo-instytutu-nacionalnoyi-pamyati-do-dnya-pamyati-tragediyi-babynogo-yaru>
14. Кравченко В. Поневолення історією: радянська Україна в сучасній історіографії. Україна, імперія, Росія. Вибрані статті з модерної історії та історіографії. Київ: Критика, 2011. С. 455 – 528.
15. Пам'ять про жертви терору: в Києві встановлять ще три камені спотикання. URL: https://vechirniy.kyiv.ua/news/72028/?fbclid=IwAR0jugZeuPjLxJztBkqoPeBmUgL29_cweoH0IDTyiRF05i1aSDNdwJblXM8
16. Подольський А. Збереження пам'яті про жертви Бабиного Яру: меморіальні контексти та політичні виклики сучасності. *Політичні дослідження*. 2022. № 1(3) С. 121 – 137.
17. Подольський А. Місця пам'яті жертвам Голокосту в Україні: тоталітарна спадщина та історико-політичні виклики сьогодення. *Там само*. 2021. № 1. С. 106 – 122.
18. Праведні справи і історії живих і вже померлих українських Праведників народу. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/pravedniki-narodiv-svitu-hto-voni-i-chomu-vazhливо-znati-jih-istoriji-novini-ukrajini-50112401.html>
19. Промова Президента України Володимира Зеленського у Кнесеті. URL: <https://www.president.gov.ua/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-v-kneseti-73701>
20. Псевдонейтралітет: голова єврейської громади України розкритикував Ізраїль. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/534396-pozicia-psevdoneytraliteta-glava-evreyskih-obshchin-ukrainy-raskritikoval-izrail-za-otnoshenie-k-voyne-s-rf>
21. Україна виконала всі положення резолюції Генасамблеї ООН про Голокост. Дробович. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3392898->

ukraina-vikonala-vsi-polozena-rezolucii-genasamblei-oon-pro-golokost-drobovic.html

22. Щупак І. Я. Історія Голокосту у шкільних підручниках Польщі, Росії та України. *Сучасні дискусії про Другу світову війну: Збірник наукових статей та виступів українських та зарубіжних істориків*. Львів : ЗУКЦ, 2012. С. 196 – 207.

23. Щупак І. Я. Уроки Голокосту в українській історичній науці та освіті: від наративу до осмислення й постановки суспільного питання про покаяння (до 75 річниці трагедії Бабиного Яру). *Український історичний журнал*. 2016. № 4. С. 152 – 172; № 5. С. 176 – 201.

*Баєва Алла Миколаївна,
магістрантка
історико-філологічного факультету
Університету Ушинського
Науковий керівник – д-р філол. наук, проф.
Н. В. Сподарець*

ТВОРЧИСТЬ НАДІЙКИ ГЕРБІШ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«Хто знає, що робиться там, де людина не може бачити...»
«Intermezzo» Михайло Коцюбинський

«Книжки й кава будуть навіть у Раю»
Надійка Гербіш

Постановка проблеми. Наше сьогодні, його стрімкий та непередбачуваний розвиток спонукало і Надійку Гербіш — перекладачку, лекторку та письменницю, до пошуку своїх форм літературної ідентичності. Збірки дитячих оповідань письменниці стали улюбленими книжками багатьох маленьких читачів, у яких формуються людські якості любові та поваги один до одного.